

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Pszichológia és Neveléstudományok Kar
1.3 Intézet	Alkalmazott Pszichológia Intézet
1.4 Szakterület	Neveléstudományok
1.5 Képzési szint	Alapképzés (Licenz)
1.6 Szak / Képesítés	Gyógypedagógia – magyar nyelven Gyógypedagógus/ Képesítés kód: L060070020

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Érzelmi és viselkedészavarok gyógypedagógiája		
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Kálcza-Jánosi Kinga docens		
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Gergely Roland		
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	5
2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					70
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					3
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	126				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	-
4.2 Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	-
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	-

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - Specifikus gyógypedagógiai beavatkozás (kompenzálás, fejlesztés, terápia) SNI személyek számára - Adaptált nevelési programok tervezése különböző szintek és célcsoportok számára - Gyógypedagógiai tanácsadás különböző személyek, csoportok, kategóriák számára (gyerekek, tanulók, családok, tanárok, dolgozók) - Folyamatos önfelmérés, állandó szakmai, gyakorlati és karrierfejlesztés
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - Szakmai deontológiai szabályok alkalmazása, alapvető explicit értékrendszerek ismerete - A SNI személyek jogainak és méltóságának tiszteletben tartása - Interdiszciplináris szakmai csoportokban való hatékony együttműködés a specifikus projektek, programok hatékony kivitelezése - Hatékony tanulási módszerek alkalmazása a folytonos továbbképzés érdekében

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> - A gyógypedagógiai alapismeretek alkalmazása a különböző helyzetek, folyamatok, projektek stb. magyarázata és értelmezése - A gyógypedagógia alapfogalmainak, elveinek és módszereinek ismerete, megértése - A területre jellemző meghatározott helyzetek, problémák megoldására kidolgozott alapszabványok és elvek alkalmazása felügyelet alatt
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> - Az elméleti ismeretek szakszerű értelmezése, adaptált gyógypedagógiai beavatkozási programok ismerete a sérüléstípus és a súlyosság függvényében - Az egyéni sajátosságok ismerete alapján a gyermek besorolása valamelyik SNI kategóriába, alkategóriába - Az alapvető gyógypedagógiai alapismeretek megfelelő használata: a specifikus beavatkozási, fejlesztési, tantervi stratégiák, tartalmak, eszközök tervezésének magyarázatában és értelmezésében - A speciális nevelési szükségletű egyének nevelésében és rehabilitálásában előforduló egyéni és csoportos problematikus- és konfliktushelyzetek felismerése - A SNI személyek nevelése, rehabilitációja, fejlesztése során hatékony stratégiák kidolgozása és értékelése a felmerülő problémák és konfliktusok megoldására - Az adaptált kommunikációs stratégiák és a SNI személyeknek szóló tanácsadás főbb irányzatainak leírása - A sérültek és családjaik alapvető szükségleteinek alapján választott gyógypedagógiai tanácsadási módszer indoklása - A biopszicho-szociális környezet értelmezése az alapvető gyógypedagógiai ismeretek alkalmazása alapján

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a magatartászavarok gyógypedagógiájába. A magatartászavarok történelmi áttekintése.	Bemutató	
2. A magatartászavarok meghatározása, előfordulása és osztályozása.	Bemutató	
3. A magatartászavarok okaira vonatkozó felfogások.	Bemutató, megvitatás	
4. A magatartászavarok megnyilvánulási formái a különböző életkoroknál.	Bemutató, problematizálás	
5. Figyelemhiányos/ hiperaktivitás zavar (ADHD)	Bemutató, megvitatás	Parciális vizsga
6. Viselkedészavar, Oppozíciós zavar	Bemutató, problematizálás	
7. Szorongászavarok	Bemutató, problematizálás	

8. Hangulatzavarok	Bemutató, problematizálás	
9. Teljesítményzavarok és a viselkedészavarok kapcsolata	Bemutató, problematizálás	
10. Fizikai egészséggel kapcsolatos problémák: Üritési és alvási zavarok és más szomatiform zavarok.	Bemutató, problematizálás	
11. Fizikai egészséggel kapcsolatos problémák: Pszichoaktív szerrel kapcsolatos zavarok.	Bemutató, problematizálás	
12. Fizikai egészséggel kapcsolatos problémák: Táplálkozási és evési zavarok.	Bemutató, problematizálás	
13. A magatartászavarok mérése és diagnózis föllállítása	Bemutató	
14. A magatartászavarok kezelésében alkalmazható módszerek	Bemutató	
Könyvészet		
<p>American Psychiatric Association (2013). <i>Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders</i>, Fifth Edition. Arlington, VA, American Psychiatric Association.</p> <p>Dozois, D. J. A. (Ed.). (2019). <i>Abnormal Psychology: Perspectives</i> (6th Edition). Toronto, Ontario: Pearson.</p> <p>Kalcza-Janosi K. (2019). <i>Érzelmi és viselkedészavarok gyógypedagógiája. Tanulmányi útmutató</i>. Rubicon sorozat. Universitatea Babeş Bolyai. Presa Universitara Cluj Napoca. ISBN. 978-606-37-0514-4</p> <p>Kauffman, J. M. and Landrum, T. J. (2013) <i>Characteristics of Emotional and Behavioral Disorders of Children and Youth</i>. 10th edn. Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice-Hall.</p> <p>Mash, E.J. & Wolfe, D.A. (2016). <i>Abnormal Child Psychology</i>. 6th Edition. Belmont, CA: Wadsworth, Cengage Learning.</p> <p>Ranschburg J. (2012). <i>Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban</i>. Budapest: Saxum Kiadó</p> <p>Scott S. (2012). Conduct disorders. In Rey JM (ed), <i>IACAPAP e-Textbook of Child and Adolescent Mental Health</i>. Geneva: International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions.</p>		

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető, követelmények megbeszélése A „normális” és az „abnormális” kritériumai (<i>Minek alapján mondom egy gyerekre, hogy rossz? Mi a normális viselkedés?</i>)	Bemutató. Kérdező, ötletbörze. Előzetes tudás aktivizálása.	
2. A viselkedészavarok diagnosztikai kritériumai. (<i>DSM V</i>) és a a leggyakrabban előforduló komorbid kórképek	Fogalmak tisztázása, dokumentum elemzése	
3. Rizikófaktorok, veszélyeztetettség és megelőzés (<i>Deviáns viselkedés veszélyeztetettség skála</i>) A nevelési stílus hatása a személyiségfejlődésre. (<i>Nevelői attitűd vizsgálata</i>)	Bemutató, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
4. A viselkedészavarok diagnosztizálásának nehézségei. A viselkedésproblémák vizsgálatának lépései. Komorbiditás és differenciáldiagnosztika.	Bemutató, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
5. Figyelemhiányos/ hiperaktivitás zavar (ADHD): ADD és ADHD differenciálása és vizsgálata.	Bemutató, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
6. A deviáns viselkedés. A destruktív magatartás. Az agresszió megnyilvánulási formái: differenciáldiagnosztika és felmérés (<i>Gyermekviselkedés kérdőív/CBCL, SDQ/komplex viselkedés szűrési kérdőív</i>)	Bemutató, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
7. Szorongászavarok: mérőeszközök és felmérés.	Bemutató, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
8. Hangulatzavarok: mérőeszközök és felmérés Hangulatzavarok és az öngyilkosság.	Bemutató, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
9. Kifejezetten iskolai problémák zavarainak összefüggése a magatartásproblémákkal. A kognitív zavarok és a viselkedés-és magatartásproblémák együttes előfordulása. Magatartászavar, mint elsődleges v.	Bemutató, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	

másodlagos sérülés.		
10. Tic zavarok. Impulzuskontroll zavarok	Bemutatás, megvitatás	
11. Addikciók (alkohol, drog): felmérés és prevenció.	Bemutatás, csoportmunka, megvitatás, esetelemzés	
12. Táplálkozási zavarok: anorexia és bulimia differenciálása, felmérés és prevenció.	Bemutatás, megvitatás, esetelemzés	
13. Viselkedésterápiás eljárások, a prevenció jelentősége. A terápia szempontjai, lépései.	Bemutatás, csoportmunka, gyakoroltatás.	
14. A beavatkozási terv felépítése. Témák rendszerezése, esetmegbeszélés, összefoglalás.	Csoportmunka, gyakoroltatás Szintézis, kérdezés	

Könyvészet

American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*, Fifth Edition. Arlington, VA, American Psychiatric Association.

Dozois, D. J. A. (Ed.). (2019). *Abnormal Psychology: Perspectives* (6th Edition). Toronto, Ontario: Pearson.

Kalcza-Janosi K. (2019). *Érzelmi és viselkedészavarok gyógypedagógiája. Tanulmányi útmutató*. Rubicon sorozat. Universitatea Babeş Bolyai. Presa Universitara Cluj Napoca. ISBN. 978-606-37-0514-4

Kauffman, J. M. and Landrum, T. J. (2013) *Characteristics of Emotional and Behavioral Disorders of Children and Youth*. 10th edn. Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice-Hall.

Mash, E.J. & Wolfe, D.A. (2016). *Abnormal Child Psychology*. 6th Edition. Belmont, CA: Wadsworth, CengageLearning.

Ranschburg J. (2012). *Pszichológiai rendellenességek gyermekkorban*. Budapest: Saxum Kiadó

Scott S. (2012). Conduct disorders. In Rey JM (ed), *IACAPAP e-Textbook of Child and Adolescent Mental Health*. Geneva: International Association for Child and Adolescent Psychiatry and Allied Professions.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A javasolt kurzus és szeminárium témái a pszichológia alap- és alkalmazott kutatásának aktuális kérdései, és megközelítésük a szakirodalom legújabb eredményeire épül. Emellett a pszichológia munkaerő-piaci alkalmazásai és a szakmai közösségek normái szempontjából releváns kulcsfogalmakkal foglalkoznak.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- az anyagok elemzésének és szintézisének képessége	Írásbeli vizsga	50%
		Zárthelyi (parciális)	10%
10.5 Szeminárium / Labor	-az ismeretek megértése és gyakorlati alkalmazása	Szemináriumi aktivitás	40%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

A végső jegy legnagyobb hányadát a vizsgaidőszakban megtartandó vizsga jelenti.

Ha a félévi vizsgán a hallgató nem kapja meg az átmenő jegyet (5,00), akkor nem megy át a vizsgán, még akkor sem, ha a 10.5 pontban megjelölt előírásoknak eleget tett.

Az óralátogatási kötelezettségeket (min. 85%) elmulasztó nappali tagozatos hallgató vizsgáról való kizárását vonja maga után. A kurzusok és gyakorlati órák (laboratórium, gyakorlat, projekt stb.) esetében az igazolt vagy igazolatlan hiányzások maximális hányada az össz-óraszám legfeljebb 15%-a lehet (lásd kreditszabályzat).

A szemináriumi dolgozat(ok)/feladatok leadása és bemutatása kötelező, kizáró jellegű, a vizsgára való jelentkezés előfeltétele. A teljes pontszámot csak a határidőre leadott dolgozatok kaphatják meg, a türelmi időszakban pontlevonással még elfogadható a beadott dolgozat. A türelmi időszak leadott munkák, ha elérik az átmenő minősítést, akkor a végső jegyben 0 pontot érnek, de a diák jogosulttá válik a vizsgán való részvételle.

A plagizált, másolt, egyező félévi dolgozatok leadása esetén, illetve a vizsgázás közben történő együttműködés, másolás esetén, a hallgató (mindegyik érintett fél) 1-es osztályzatot kap. A vizsgák alatti csalás a hallgató egyetemről való kizárását vonja maga után.

A félév közbeni feladatok vizsgaidőszakban, pótvizsgaidőszakban és pót-pótvizsga időszakban nem pótolhatóak.

A parciális vizsga nem kizáró jellegű, de nem is pótolható.

Azoknak a hallgatóknak, akik nyílt szesszióra, pótvizsgára, jegyemelésre jelentkeznek, minden tantárgyi követelménynek (jelenlét, parciális, feladatok, projektek stb.) eleget kell tenniük

Kitöltés dátuma

2024.04.25.

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

Dr. Kálcza -Jánosi Kinga docens

Dr. Gergely Roland

Kitöltés dátuma

Intézetigazgató

2024.04.25.

Dr. Kotta Ibolya docens